Vilnius University

Galimybės pažinti įvairias studentų patirtis per mokymosi aplinkas: Dėstytojų vaidmuo ir jų patirtys

Būsimos projekto dalies tyrimo perspektyva

Loreta Zavadskienė
Vilniaus universitetas
2026-10-15

Vilnius University

Planas

1. Kodėl verta atsigręžti į dėstytoją?
2. Trys pagrindinės tyrimo perspektyvos
3. Koks šios projekto dalies indėlis?

Kodėl verta atsigręžti į dėstytoją?

Vilnius University

- Ankstesnio tyrimo įžvalgos: studentų lūkesčiai mokymosi aplinkai
- Studentų lūkesčiai dėstytojams
- Jei dėstytojas yra reikšminga studento patiriamos aplinkos dalis, svarbu pažinti ir jo paties patirtį kuriant šią aplinką.

Pagrindas: pateiktame ankstesnio tyrimo pristatyme išplėstos CECE kategorijos

Perspektyvos poslinkis: nuo vienos patirties prie santykio

Studentų patiriama mokymosi aplinka

Kaip studentai suvokia santykius, komunikaciją, palaikymą, mokymo metodus ir instituciją?

Dėstytojų kuriama ir patiriama aplinka

Ką dėstytojai pastebi, kaip interpretuoja studentų patirtis, kaip reaguoja ir ką patys išgyvena?

Studento patirtis nėra vien dėstytojo „sukurta“ – ji formuojasi sąveikoje.

Trys pagrindinės tyrimo perspektyvos

1. ATPAŽINIMAS

Ką dėstytojai pastebi?

Kokias studentų patirčių formas atpažįsta?

Kas lieka nematoma?

Iš kokių ženklų sprendžia apie studentų poreikius?

2. PEDAGOGINIS ATSAKAS

Kaip interpretuojama patirtis?

Kaip adaptuojama komunikacija, užduotys, metodai, grįžtamasis ryšys ar organizavimas?

Kur yra adaptacijos ribos?

3. DĖSTYTOJO PATIRTIS

Kaip pats dėstytojas patiria šį procesą?

Kokios kyla dilemos, emocijos, nesėkmės ir profesinio mokymosi momentai?

Kokio palaikymo reikia?

Dėstytojo vaidmuo: ne vien „mokyti“

Atpažintojas

pastebi / nepastebi studentų patirčių įvairovę

Interpretatorius

suteikia prasmę studentų signalams ir situacijoms

Sprendimų priėmėjas

pasirenka pedagoginį atsaką

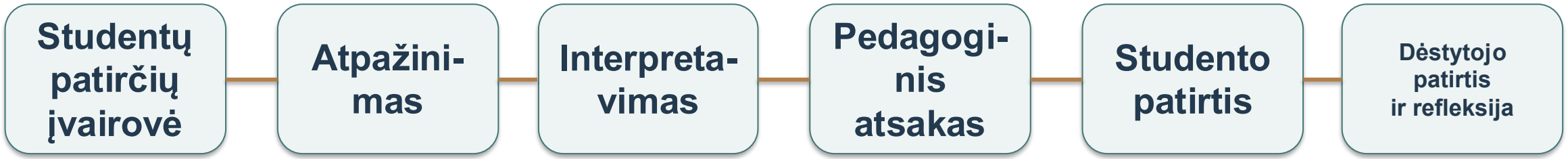
Aplinkos kūrėjas

formuoja santykį, komunikaciją, metodus ir saugumą

Reflektuojantis dalyvis

mokosi iš savo ir studentų patirčių

Siūlomas konceptualus procesas

Refleksija ir patirtis grįžta į kitą atpažinimo bei adaptacijos ciklą

Galimas tyrimo tikslas ir tyrimo klausimai

Vilnius University

Tyrimo tikslas: Atskleisti, kaip aukštųjų mokyklų dėstytojai atpažįsta įvairias studentų patirtis, į jas atsižvelgia kurdami mokymosi aplinką ir kaip patys patiria bei reflektuoja šį procesą.

Tyrimo klausimai:

• Ką dėstytojai atpažįsta kaip reikšmingą studentų patirčių įvairovę mokymosi aplinkoje?

• Kaip atpažintos studentų patirtys veikia dėstytojų pedagoginius sprendimus ir aplinkos adaptavimą?

• Kaip dėstytojai patys patiria ir reflektuoja bandymą atliepti skirtingas studentų patirtis?

• Kokios individualios, pedagoginės ir institucinės sąlygos šį procesą įgalina arba riboja?

Siūlomas tyrimo dizainas

I etapas

Individualūs pusiau struktūruoti interviu

Skirtingų fakultetų / disciplinų dėstytojai

Konkretūs kritiniai atvejai ir patirtys

II etapas

1–2 fokus grupės

Interviu temų pagilinimas

Skirtingų interpretacijų ir praktikų sugretinimas

III etapas (nebūtinas)

Anketa platesnei imčiai

Tik jei projektas sieks patikrinti išryškėjusių dimensijų paplitimą

Kokybinė logika pirmiausia leidžia atrasti dėstytojų patirties struktūrą, o tik tada spręsti, ką verta matuoti.

Koks duomenų rinkimo metodas labiausiai tiktų?

Pusiau struktūruotas interviu — PAGRINDAS

Geriausiai atveria konkrečias situacijas, sprendimų logiką, dilemas, nesėkmes, emocinę patirtį ir refleksiją.

Leidžia klausti: „Papasakokite konkretų atvejį...“

Fokus grupė — PAPILDYMAS

Išryškina bendras normas, skirtingas pozicijas ir kolegų tarpusavio reakcijas.

Ypač vertinga po individualių interviu — aptarti jau išryškėjusias temas.

Anketa — VĖLESNIS ETAPAS

Tinka paplitimui ir modelio dimensijoms tikrinti didesnėje imtyje.

Pradiniame etape gali per anksti apriboti atsakymus iš anksto numatytomis kategorijomis.

Ką verta klausti interviu?

Vilnius University

- Prisiminkite situaciją, kai supratote, kad studento patirtis ar poreikis skiriasi nuo to, ko tikėjotės. Kas leido tai pastebėti?
- Kaip supratote, ko tam studentui ar studentų grupei reikia? Kuo rėmėtės interpretuodami situaciją?
- Ką pakeitėte savo komunikacijoje, metode, užduotyje, vertinime ar grįžtamajame ryšyje? Kodėl?
- Ar galite prisiminti atvejį, kai nepavyko atliepti studento patirties? Kaip tai supratote vėliau?
- Ką tokios situacijos keičia Jūsų, kaip dėstytojo, profesiniame mąstyme ir praktikoje?
- Kokios universiteto sąlygos padeda, o kokios riboja galimybę atliepti skirtingas studentų patirtis?

Ką ši projekto dalis galėtų pridėti?

TEORIŠKAI

Papildyti CECE perspektyvą dėstytojo patirtimi ir parodyti mokymosi aplinką kaip santykinį, abipusį procesą.

EMPIRIŠKAI

Atskleisti, kaip studentų patirčių įvairovė tampa matoma dėstytojui ir kaip ji transformuojama į pedagoginius sprendimus.

PRAKTIŠKAI

Identifikuoti, kokių kompetencijų, refleksijos ir institucinio palaikymo dėstytojams reikia kuriant įtraukesnes mokymosi aplinkas.

Pagrindinė projekto dalies idėja

Vilnius University

Dėstytojas nėra tik studento mokymosi aplinkos veiksnys.

Jis yra veikėjas, kuris aplinką atpažįsta, interpretuoja, kuria ir adaptuoja — ir kartu pats ją patiria.

Mokymosi aplinkos KŪRĖJAS

pedagoginis veiksmas

Mokymosi aplinkos DALYVIS

patirtis ir refleksija